

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 26.

Kivül-belül.

Váltig tatarozzuk azt a kis gunyhót, melynek neve »magyar államiság«, váltig meszelgetjük kívül-belül, de azért ám *kivül* nem igen tündöklök, *belül* meg önmagunk előtt bevallva — nehogy kívül meghallhassák — olyan bántó, kétes tisztaság uralkodik.

És fáj nekünk, hogy minden iparkodásunk, tisztogatási törekvésünk kárba vész.

Fáj különösen az, hogy *kivül* nem tündöklök, hogy kívülről nézve nem kelt bámulatot, nem félemlít meg, vagy nincs semmi tekintélye. Mert ám ha belül nincs is rendben minden, ha belül gazos is, abból még nem következik, hogy kívül ne legyen fényes. Így lehet ez a társadalmi életben, a magán embernél is, hát még egy hatalmon lévő embernél, ahol az eszközök a külső fény fitogtatására még hatalmasabbak mint a magán embernél.

Tessék széttekinteni a világegyetemben és irigység száll meg bennünket a tapasztalatokra. Más államoknak is van szocializmusa még nagyobb mértékben mint nekünk, más államban is van nemzetiségi izgalom egész a késhegyig, mely által az állami lét is veszélyben forog, de egy szerencsés salto mortale mindig kiségit a bajból és mindezen veszedelmek mellett az állami tekintélynek semmi baja. Pedig ám mi nagy feladattal vagyunk megbízva, melyhez ugyancsak szükségel-

telnek egy kis tekintély. Mi vagyunk a monarchia sulypontja, mely Európa kellős közepébe bele ékelve — rendet tart fenn a körülöttünk fekvő államok és államalakulatok felett, intézi a Balkán ügyeit, megakadályozza a szláv tömegek egyesülését, időtlen-időig függőben tartja a keleti kérdést s ha éppen dülőre jut a dolog, akkor is helyt kell állanunk. Ámde a helyzet kulcsa mindinkább kisiklik kezünkől és átmegy oda, ahol van is erő annak kezelésére.

Belül kell mégis valami lényeges hibának lenni, a gerincznek kell oly gyengének lenni, hogy még a mások félemlítésére kitett maszkot sem képes fenntartani. Sajnos, így van!

Az európai államok első kötelességöknek tartják saját nemzeti elemük gyarapítását. A porosz germanizál, az angol gyarmat-politika a legszélső nemzeti irányu, az orosz védi nemzetiségét úgy anyagilag, mint szellemileg s az eszközökben sem válogatós. Nagyságuk, állami tekintélyük alapja — az erős, államfenntartó nemzeti elemben rejlik.

Nezzük már most, mit találunk itt *belül*? A nemzet gerinczét mi képezi?

Az a nyolcz milliót meghaladó néptömeg, melyet a közös származás, a közös szenvedés, dicsőség érzete kapcsol egymáshoz, melynek növekvését a statisztika tanúsítja a — *számbelileg*, de ha mellékkörülményeit nézzük, melyekről a statisztika csak körülményesen beszél, ha mérlegeljük anyagi és kulturai haladását, haladásának irányát, — akkor tisztában lehetünk azzal, hogy miért görnyed a

gerincz még a lenge maszk alatt is. Ezt találjuk belül és ameddig régi középosztályunk, mely jelenleg a szétmállás stádiumában van, helyes közgazdasági politikával meg nem mentetik, hogy ismét elfoglalja régi pozícióját, melyet századokig birtokolt, ameddig magyar népünk czélszerű eszközökkel nem konzerváltatik a bomlás ellen, hogy forrásul szolgáljon a felsőbb elemeknek, addig magyar államiságunk mindig dib-dáb játéka lesz az európai áramlatoknak.

Micskei.

Szociálpolitika. A kereskedelmi miniszter, mint félhivatalosnak jelentik, megtette az előkészületeket a munkás rokkant- és balesetbiztosítási intézkedések kezdeményezésére. Üdvös és jó dologba fogott a kereskedelmi miniszter, mikor a munkástörvényhozás elszakított fonálát akarja összekötni. A vasárnapi munkaszünet, továbbá a munkásbetegségélyezésre vonatkozó törvényhozási intézkedések óta csakis a mezőgazdasági munkásokat illető törvény hozatott meg, mely érinti e nagy kérdést. Ugy hisszük, hogyha a törvényhozás szociálpolitikai munkásságában ez a nagy fontosság hiány nem tátongana, ma kevesebb baja volna Magyarországnak, mert konstataált tény, hogy az ipari téren kezdődött szocialisztikus mozgalmak csaptak át a mezőgazdaságra s annak mezején fogott tüzet a szikra, melyet a nagy tőke, a gyári munkásviszonyok csiholtak ki.

A kereskedelmi miniszter külföldre küldi ki szakértőit, hogy azok megismervén az ottani viszonyokat, a munkásügyi adminisztráció intézményeit tanulmányozzák. Kár, hogy a ke-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szívek.

Irtá: Prigl Olga.

Valahogy összekerültek ketten. A méltóságos kisasszony karcsu aranytolla sikkes mozdulattal nyújtotta kezét a fogalmazó ur rokkant aczélpennájának, a ki merev, hivatalos tartással hajtotta meg magát.

— Minő véletlen szerencse — mondta kissé érdes, rekedt hangon.

Aranytoll kisasszony ábrándosan nézett körül. Költői teremtés volt, az aranytollak arra vannak predesztinálva. De meg különben is azzá kellene lenniük a környezetben, a melyben élnek. Liliomlevélhez hasonló, édes leányujjak siklanak rajtuk keresztül, fehér leányszoba sejtelmes légköre cirógatja őket, s a csipkefüggönyös ablakban trillázó szerelmes kauári madár ringatja el. Nem úgy a szegény Aczélpenna. Övé a munka, az örökös küzdés. Nap-hosszant, sokszor még éjszaka is futnia kell a papiroson, a betűk is gyászolják, a mint hosszú, fekete sorban maradnak utána. Ha meg panaszkodik, s nyikorog keservében, csak annál rosszabb sors vár reá, eldobják.

— Ugy van, ugy, — hagyja rá a kiérdemült Aczélpenna, hogy közös sorsukat meg tárgyalták, — no de én mégis kivétel vagyok. Aranytoll kíváncsian nézett rá:

Az öreg ur arisztokratikusan emelte fel a fejét:

— Ura és parancsolója válogatja . . .

Két piros folt gyult ki az arcán, a mint lázasan folytatta:

— Az én uram nem olyan mint a többi, nem bizony, bár megismernétek őt a holdvilágos kisasszonyaitokkal együtt ugy, a hogy én ismerem. Tizedik éve szolgálom hűséggel, becsülettel, s jóformán egyek vagyunk. Én tudom minden gondolatát, a szíve utolsó rejtekébe zárt titkát is. Együtt örülök, együtt busulok vele. Én szoktam vigasztalni ha olykor elcsügged, mert a nagy emberek is ketségbeesnek néha. Igen, nagy ember az én uram, ha még most nem is egészen, de én tudom mennyit növekedett, s még mi lesz belőle. Mikor együtt jöttünk el a kis székely faluból tíz évvel ezelőtt, — nem volt egyebe, mint egy kopott kabátja, a kabátja zsebében én magam, s a szívében egy csomó bánat. A kabátot az apjától örökölte, én értem az utolsó krajczárját adta, a sok bánat, keserűség a szegény özvegy édes anyja miatt szorongatta a szívét. Hogy ugyan mi lesz már abból, ha ő is ott hagyja.

Hanem aztán csak valahogy ölte a bánatot a munka, mert ez a kettő nagy ellensége egymásnak.

A munka meg pénzt hozott a bánat helyébe. Ha akármennyi rosszat is beszélnek a pénzről, — de én csak azt mondom: ki hogy tudja forgatni. Egy öreg tintatartó bezzélte nekem, hogy mikor az emberek kitalálták a

pénzt, a földből két szellem támadt elő. Egyik volt a jó, másik a rossz szellem. A jó szellemé lett a pénz egyik oldala, a rosszé a másik, most aztán a szerencsétől függött, ki hagyta felül a jó és alul a rossz szellemet. A ki felül maradt, azé lett a győzelem. Az én uramnak jó szerencséje volt, ugy lehet az özvegy édesanyja imádkozta rá. Áldás volt az utolsó krajczárján, hogy szinte kettő lett az egyből, mert alig esztendőre megirhattuk a szegény özvegy asszonynak: no édes anyám, most már visszaválthatja a rozmaringot, kis házat és ünneplő szép ruhát vehet magára, ha templomba mén.

Hanem azért ő maga az apjától örökölt kopott kabátjában járt még mindig. Ugy, talán azért nézték le a nagyuri kisasszonyok. Mert életében csak abban hibázott az én jó uram, hogy egy olyanfajta kisasszonyba szeretett belé. Még előlem is rejtegette egy darabig, hanem aztán csak kitaláltam, mert hogy sokszor rávitte a keze, hogy annak a bűbájosan hangzó nevét odairja a fehér papiroson.

Én magam mindig duzzogtam ilyenkor, de hiszen belátom, hogy nem tehetett róla a szegény uram. Tán a rossz szellem olvasott rá igézetet, hogy megrontsa a jóban.

Aranytoll egy kissé fölbígyesztette az ajkait, aztán csendes méltósággal szólott:

— Ne vegye rossz néven édes uram, ha reflektálok egyes nyilatkozataira. Nem épen az urasszonyában megsértett fél beszél belőlem, mikor oly kicsinylőleg tetszett beszélni a többiek között az én kisasszonyomról is, — de

reskedelmi miniszter nem rendelkezik az uralkodó rendszer politikusaival is, mert csak akkor várható eredmény a hivatalnokok tanulmányaitól, ha a politikai rendszer fogékonyságot mutat nemesak rideg paragrafusok, hanem annak a szellemnek is a recipiálásra, a mely a külföldön a munkásvédelmi intézkedéseket megteremtette. Ez a fogékonyság eddig nálunk az uralkodó hatalmakkal nem volt meg.

Egy kósza hír.

A liberális-merkantilis politika három évtizedett meghaladott áldástalan uralma alatt, nem elhanyagolt, de legtöbbször irányzatosan letaposott mezőgazdasági vagy amint mondani szokás, agrár-érdekek, utóbbi időben némi figyelemben részesítettnek kezdettek. Még esküdt ellenségeink, a merkantilisták husos fazekából élő szabadelvű sajtó is, a közvélemény nyomása alatt, kezdi a mezőgazdaság érdekeit, ha nem is szívből — azért mi azt igen jól tudjuk — de legalább színből, védeni.

És ugyan mi okozhatta ezen változást: a büszke politikai irány száguldó villamosának ezen csendesebb tempóban való haladásra elhatározását?

Az európai kontinensen körös-körül döngő és a szocializmus villámai szóró viharok moraja, vagy a nálunk is mutatkozó ilyen természetű viharok tünetei, nem kényszerítették volna a jelzett csendesebb haladásra, a száguldó és a mezőgazdaság érdekeit elgázoló merkantilis villamost, ha a mi viharprófétáink, a mezőgazdaság tönkre jutása fölött még kétségbe nem esett Falbjaink, nem tömörülnek és nem szerveznek egy hadtestet, mely torpedókat rak a büszke villamos útján. E lelkes hadtestnek jelszava: Magyarország mezőgazdasági érdekeinek megmentése és zászlója a »Hazánk«. Ez a lap ébresztette föl a merkantilis villamos trombitái által elkábitott mezőgazdákat, hosszú és már-már a halálba átmenni látszó álmukból.

Ez a lap hirdette a mi hitünk csalahatalan dogmáját, azt a semmitféle merkantilis agyafurtság által meg nem dönthető igazságot, hogy Magyarország, mint mindenek fölött és legeslegelső sorban földművelő állam, csak a becsületes agrárpolitika, mely nem zárja ki azt, hogy mellette az ipar, a kereskedelem és minden más emberi foglalkozás a tisztesség útján haladva és a szédelés lejtőire nem vete-medve, — mellett élhet meg. Ez alatt a zászló alatt tettük figyelmessé a magyar világot igaz és elvülhetetlen jogainkra; ez alatt küzdöttük ki azon előnyt is, hogy a liberális merkantilis sajtó is velünk, a mi idáig elhanyagolt érde-

keinkkel — bár oly nehezen essék is neki, — mint ha a fogát huznák, — foglalkozni kénytelen.

Mégis most olyan rossz szellő fujdogál, hogy ezt a zászlót is kicsavarja kezünkől a részvétlenség; hogy a »Hazánk« életének napjai megszámitva vannak. Ezt a hióbbirt fölvilágosult földművelő és a magyar mezőgazdaság fő-fő iparának fölvirágzását a szíven hordó magyar ember el nem hiszi, el nem hiheti. Ez csak a mi tévutra vezetésünkre ki talált fufangja, ármánya a mi liberális merkantilis ellenségeinknek . . .

Azok az elemek, melyek a »Hazánk«-ot létesítették és fönttartották, bizonyosan czél-tudatosan cselekedtek a multban és tudatában vannak most, miszerint e lapra soha nagyobb szükség nem volt mint most, midőn — hála Istennek! — dicsekvés nélkül elmondhatjuk, hogy a győzelemnek, bár még tömérdek akadálytal-teljes — útján haladunk . . . Rosszul ismerik az ötvenkrajzáros új magyarok a régieket, midőn fölteszik felőlük, hogy őket üres hólyagba tett kukoricaszemek zörgetésével kapitulációra kényszeríthetik.

De ha mégis, vagy ha mégis igaz lenne, hogy »nem zörög a haraszt, ha nem fúj a szél«, ha a zászló kiesni készül az agráriusok kezéből: akkor a magyar földbirtokosság nem érdemes másra, mint arra, hogy rövid kárász-életét, mint ilyen, hamarosan leélje, aztán apáinak vérrel szerzett örökségén, az ezeréves magyar földön, alázatos szolgája legyen a szédelgő plutokráciának. K—y.

A háború.

Budapest, július 26. (Saj. tud. táv.) Madridból távirják: Egész Spanyolországba teljes nyugalom uralkodik. A kormány figyelemmel kíséri a karlisták üzelmeit.

Budapest, július 26. (Saját tud. táv.) Portoricóból érkezett magántávirat szerint az ottani kikötő előtt egy erős amerikai hajóraj jelent meg. Bahianonál Kuba szigetén az amerikaiak megkísérelték a partraszállást, azonban jelentékeny veszteséggel visszaverték őket. A kubai kormány képviselői Maximo Gomez képviselővel tanácskozássra fognak össze ülni. Lehetségesnek tartják, hogy a felkelők a spanyol ügy védelme mellett fognak nyilatkozni.

Budapest, július 26. (Saját tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: Az »Evening Post« washingtoni távirata szerint az

bocsánatot kérek, nem tetszik ismerni a leányokat. A leányokat egyáltalán, — akár finom selyemruha borítsa a hajlás tagjaikat, akár olcsó babos karton. Mert ketőjük között talán csak ép ez a különbség. A szívük, a lelkük egyforma, fehér, tiszta és szelid, mint a galamb, de néma, mint a zongora billentyűje, a hegedű érintetlen hurja. Egyik se szólal meg magától, ha még oly édes szerelmesen tudna is beszélni.

Ez már így van édes barátom. S ti ezt azért nem fogjátok megérteni és nem is tudnátok méltányolni soha, hogy ebben a hallgatásban mennyi erő rejlik, mennyi büszkeség és mennyi önmegtartózkodás! — A ti szerelmes uraitok, ha a szívük csordultig telve, vagy ha a bizonytalanság, a csalódás árnyéka lepi meg őket hirtelen, találnak vigasztalást is könnyen.

Nem rója meg őket senki, sőt mikor úgy sápadt arccal járnak-kelenek átvirrasztott, átmulatott éjszakák után, mikor a szívüket csitítgatják, a vége hossza szakadatlan szomorú, szerelmes nótákkal s megcsókolják a füstös-képző cigányt, aki megtalálta szívükhöz a hangot, — a világ előtt még annál érdekesebbekké lesznek. Szegény leányoké a csöndes türelem, a hallgatás . . .

Köröskörül a félhomályban álmatagon in-tegettek a fák sötétlő gallyai, a levegőben erős violallat szállingott és Aranytoll félig behunyta a szemét, a mint ábrándosan szinte magának mondta:

— Szereti a kisasszonyom, persze hogy

szereti, az egész lelkéből szereti . . . Számot se tud adni róla, de örül a percznek, amit náluk tölt, megbusulja a napot, a mikor nem láthatja. Megbusulja, meggyászolja a lelkében, mert a szemének, az ajkának csak kaczagnia kell mindig, hogy ugyan mit is mondanának különben a fényes vendégeik, akik mulatni járnak hozzájuk. Nem illik rontani a más kedvét, legkivált a házikisasszonynak, ha még olyan nagy megerőltetésbe kerül is.

De a te urad nem látja a mosolygás mögött az eltított bánatot, mert ilyenek a férfiak valamennyien, azt várnák, hogy a lányok boruljanak a nyakukba. Ő neki nincs elég bátorsága hozzá. Egy igazán szerető, komoly elszánt férfi mindenre kész a szíve boldogságáért. Amit elhatároz, azt ki is tudja magának küzdeni. Nem ismer akadályt.

Aczeltoll csöndes cinizmussal mondta:

— Hát próbáljuk mi összehozni őket . . .

Aranytoll jókedvűen csapott a tenyerébe:

— Áll . . .

S aztán hogy, hogy nem, Aczelpenna és Aranytoll csakugyan nyélbe ütötték a dolgot. A méltóságos kisasszonyok fényes vendégei ugyan nagyon csodálkoztak a választáson, a kis fogalmazó ur igénytelenségét róva fel legkivált, de hát ők bizonyára szemüveget viseltek, amin keresztül nem tudták meglátni, hogy az nem is ember, hanem csak csupa szív.

ottani hivatalos körökben az a gyanu merült fel, hogy Spanyolország a tárgyalásokat hüzni igyekszik; a külügy-miniszteriumban azonban eddig határozottan tagadják, hogy a miniszteriumhoz a békét vagy fegyverszünetet illetőleg javaslat érkezett volna. Ha azonban Spanyolország jóhiszeműleg lépéseket tenne oly értelemben, a fegyverszünet magától érthetőleg könnyen megköthető lenne.

Budapest, július 26. (Saj. tud. táv.) New-Yorkból távirják: B r o o k e tábornok ma Newpost Newsból Portoricóba elindult.

Fogyasztási szövetkezet.

(Folytatás)

Ezelőtt egy pár évvel egyik közgazdasági revue-nk szenzációs leleplezéseket tett, midőn kimutatta, hogy a buzakivitelünknel, a szállítási díjat levonva 1882/1892 évig mintegy 167,792,000 frtot tett el közvetítés czimén a közbeeső kereskedelem. A közvetítés czimén többször a közvetítő kereskedelem nagyobb összeget dugott zsebre, mint maga a termelő.

Nem akarunk belemélyedni a világ kereskedelem bonyodalmaiba, sem a Carey-féle nemzetgazdasági elveket ismételtetni nem akarjuk, mert egyszerű, a saját közvetlen helyzetünkben vett tényekkel világosabban bebizonyíthatók a kereskedések némelyike által üzött visszaélések. Tulajdonképen a fogyasztási szövetkezeteknek csak ezek ellen kell harcolni, ezeket kell helyettesíteni. Ki ismeri az apró városi szatócsboltok üzleteredményeit, vagy a falusi korcsma üzletek titkos rejtelmeit? Kétségkívül nagyon kevesen vették maguknak ezt a fáradságot. Pedig egy-egy szatócs-bolt titkait kikutatni — még pénzbeli haszonnal is jár, mert az ott tapasztaltak világosan mutogatják azt a pénz fecsérést, melynek magát az ott vásárló önkénytelenül kiteszi s meggyőződik egyszersmind arról is, hogy a nép boldogulásának előfeltételei közül a könnyű megélhetés, az olcsó vásárlás hiánya folytán — nincs meg.

Azoknak, a kik a szocializmus által megszállt vidékeket észak-keleti Magyarországon megfigyelték — okvetlenül feltűnhetett az a vizsás állapot, hogy minden kis községben — nem úgy mint más helyen szokott lenni — egy, hanem 10—14 bolt van és ezek megélnék egymásmellett a legnagyobb egyetértésben és virágzanak, amennyiben ily kis arányu kereskedésnél erről szó lehet.

E cikk írójának is alkalma volt azon vidékeket, különösen Szabolcs vármegyét bejárni és sikerült ezen boltokról megfelelő képet alkotni. — »Bolt« elnevezést jóformán egy-egy község kereskedései közül a kiállítást illetőleg alig érdemi egy-kettő, mert a legtöbb nem áll másból, mint egy utcára nyílló szurdékból tele piszkos, ide-oda dugdosott, porlepte papiros motyókkal.

Az utcára nyíló ajtó közepén vízmentesen két felé van vágva, felső részét a »boltos« hajnaltájban kicsapja, alsó része pedig mindig zárva van. A közlekedés a vevőközönséggel aztán úgy történik, hogy a vevő fél felbaktat a rozoga deszkalépcsőkön a fél ajtóhoz és belül, közvetlenül az ajtó elé helyezett asztalt addig döngeti, míg valamelyik családtag előjön és kiszolgál. Attól nem félhet a boltos, hogy meglopják az utcáról, mert olyan távolságba vannak elhelyezve az »árúk«, hogy bármely »hosszu ujj« sem érheti el.

Ezen boltokban tett próbavásárlások után csak mosolyognunk kellett azon kijelentésekre, melyek az ily bolti üzletnél elért nyereséget 50 százalékra teszik, mert valóságban 100 százalékon is felül megy. Tessék próbát tenni!

Igy épenséggel nem csudálható, ha a nép, melynél sokkal tulnyomóbb és elsőrendűbb a vágy a táplálkozási szükséglet kielégítésére, mint a tehetősebb osztályoknál, melyeknél más fontos szükségletek is pl. a ruházat is előtérbe tolakodnak, — ily méltánytalanul felcsigázott árak mellett nem képes táplálkozási szükségletét jövedelmével kielégíteni, rosszul

táplálkozik, nyomorog, betegségek lepik el ennek következtében, vagy éppen lelkileg betegszik meg.

Összehasonlíthatatlanul rosszabb helyzetű e téren a falusi kisgazda, mint a városi kis ekszisztencia. A nagy konkurrenzia hanem is az árak, de legalább a minőség, a kimérés, a kiszolgálás előnyére szolgál, míg a falusi gazda ezt mind nélkülözni kénytelen. Nagy konkurrenzia községekben nem fejlődhet ki, de meg más hamis csalárd eszközökkel is oda van kötve, oda van kényszerítve a kis gazda egy helyhez, pld a régebbi adósság, midőn már teljesen az uzsorás karmai között van. De meg nem is elég óvatos a kis gazda, vagy legalább is nem tudja felfogni azt az egyszerű mondást, hogy sok kicsi sokra megy.

A kis ember nem akarja elhinni, — mondja egy szaktekinetly a szövetkezetek terén — pedig úgy van, hogy ő rendszerint legdrágábban fizet meg mindent. Hiába alkuszik, hiába igyekszik kiválasztani a legjobbat, azt nem kerülheti el, hogy a kiskereskedőnek vagy szatócsnak valami hasznót ne adjon. Élni akar ez is, sőt vágyik meg is gazdagodni. Inyen van azután, hogy a szegény ember drágábban szerzi meg azt, a mire szüksége van, e mellett sokszor jut állott vagy éppen hamisított áruhoz. A lemérésnél is igen gyakori a csalás. Ezeket a dolgokat külföldön már régen észrevették és igyekeztek is rajta segíteni. A kisemberek összeállottak abból a célból, hogy szükségleteiket nagyban szerezzék be. Így jöttek létre a fogyasztási szövetkezetek, melyeknek célja az, hogy tagjaikat olcsó és jobb minőségű árukkal lássák el. Nálunk ez irányban még igen kevés történt.

Egyes buzgó magyar papok mutattak már e tekintetben példát s hiveik eléggé is áldják őket. Ezen az uton nagyon észrevehető megalkarításokat lehet elérni, sőt ha a társulat már megalakult, takarékpénztár gyanánt is szolgál a tagoknak. Azoknak a híres rochdalei takácsoknak példája, akik az első ilyen fogyasztási szövetkezetet megalapították, eléggé mutatja, hogy kitartással milyen eredményeket lehet elérni. Évi jövedelmük most már meghaladja a félmillió forintot, pedig kezdetben csak a legnagyobb nehézségekkel voltak képesek összeszerezni pár száz frt alaptőkét. Azt szokták mondani, hogy a szegény emberre legjobb, ha egyszerre keveset vásárol. mert így kevesebbet fogyaszt, de azt elfeledik, hogy a jobb táplálkozásnak is meg van a maga előnye s az erre fordított kiadás nem megy egészen kárba.

A fogyasztási egyletek alaptőkéjére befizetett forintok nagyon gyümölcsöző befektetést képeznek s hozzájárulnak a takarékoság szellemének fejlesztéséhez. Az egyletek szorosabb kapcsolatot létesítenek a kis emberek között, a mi új eredményeknek válhatik megint forrásává.

Huszonötéves találkozó.

Ritka alkalmi ünnepély zajlott le e hó 24. és 25-ik napjain Kun-Szent-Mártonban, Baranyi Ödön, — ki Biharmegyének is ismert és kedvelt alakja — földbirtokos vendégszerető házában.

A gondviselés ritka végzetét ünnepelték meg ez alkalommal azok, akik 25 évvel ezelőtt a n.-várad kir. kath. jogakadémián a jogtudományi vizsgálatot letették. De nem csak ezt, hanem egyuttal és legfőképpen azon barátság jubileumát ünnepelték meg, mely őket több mint 30 év óta összefűzte.

A jubiléumok a következők: Baranyi Ödön bihari és szolnokmegyei földbirtokos, Biharmegye törv. h. bizottságának tagja, ügyvéd Budapest; Ficsek Lajos ügyvéd Nagyváradon; Hauser Adorján a kassa-oderbergi vasutak üzletvezetője; Heinrich Lajos Fejérvármegyei tiszti főügyész és Hlatky Endre Nagyvárad város törv. h. bizottságának tagja, ügyvéd Nagyváradon.

Az ünnepély hálaadó istentisztelettel kezdődött a kun-szt.-mártoni katolikus templomban, mely után a jó barátok tiszteletére Bara-

nyi Ödön fényes ebédet adott, melyre Kún-Szt. Márton intelligenciája hivatalos volt s ő, valamint szeretetreméltó neje Sz. Nagy Anna mindent elkövettek, hogy vendégeik minél jobban érezzék magukat.

Ezen emlékezetes napon előkerültek sorra a jogászokori élmények és a negyed század alatt átélt események hű egymásutánban s ezeken elmerengve szinte észrevétlenül telt el az idő.

Este a park fényesen kivilágított és a tustorgó röppentyűk, vidám zene hangjai mellett, a fényben uszó zöld lombok alatti társas vacsora fejezte be a huszonötéves találkozót, mely után fájó szívvel bucsúztak el a jó barátok az emlékezetes találkozó után.

Vérengzés a csendőr-laktanyában.

— Keresztülszurta a bajtársát. —

Véres esetről értesülünk Szalárd községből, mely annál különösebb, mert éppen a rendre és közbiztonságra hivatott csendőrök között történt a csendőr-laktanyában.

Gyuró Pál őrsvezető együtt mulatott Váradi János szolgabíró irnokkal a vendéglőben s bár már jó későre járt az idő, a mulatozás mind nagyobb arányokat öltött s a bor hatása erősen mutatkozott az őrsvezetőn.

Sándor Alajos csendőr-örmester hírével a vig mulatozásnak, elküldött a vendéglőbe s hazahívatta a jókedvű Gyuró őrsvezetőt, aki hivatkozva arra, hogy most nincs szolgálatban, csak később megyen haza.

Az őrmester később elment a vendéglőbe s előbb gorombán összeszidta az őrsvezetőt, majd ráparancsolt, hogy azonnal távozzék haza.

Gyuró Gábor már ekkor szegyenében sem teljesítette a parancsot és különben is ösmervén az őrmester heves természetét, attól is tartott, hogy a laktanyában komoly összeütközés fejlődik ki a dologból, tovább maradt a vendéglőben.

Reggel kissé boros állapotban beállított a laktanyába. Alig lépett be, Sándor Alajos őrmester erősen dorgálni kezdte, a miből komoly szóváltás keletkezett. A durva szavakra Gyuró gorombán felelt, majd megfogta az őrmester kabátját, a melynek szövete beszakadt.

Sándor Alajos őrmestert erre elfutotta a méreg. Gyorsan bement a lakására, felcsatolta oldalfegyverét, s újra kijött a tornácra és midőn látta, hogy Gyuró még mindég ott áll, minden szó nélkül neki rontott s oldal fegyverével az őrsvezetőt hasba szúrta.

Gyuró Gábor összerogyott, de az őrmester megragadta s behuzta a szobába, ahol két csendőrrel verni kezdték a szerencsétlen embert.

A sebesülés súlyos, mert a beleket és a gyomort az éles kard erősen megsértette.

Rögtön orvosért küldöttek, akinek tanácsára beszállították a nagyvárad helyőrségi csapat-kórházba.

Felépülésében nem sokat biznak.

Teljesen értjük, hogy a katonailag szervezett csendőrségnél a fegyelem nagyon fontos és szükséges dolog, mégsem tudjuk menteni vagy megokolni az őrmester eljárását.

Ha akkor használja fegyverét, mikor a kabátját megfogta és elszakította az őrsvezető, talán némileg menthető volna, de később már sem a fegyelem, sem az emberiség a vérengzést nem követelte meg.

Lett volna elég mód és alkalom, hogy az őrsvezető engedelmességeért s felebbvalójával

szemben elkövetett tetteért elvegye méltó büntetését.

Bizony még a csendőrségnél is fontos kellék és szükséges valami a *tapintat*.

Kaucziószédelő asszony.

(Saját tudósítónktól.)

B u d a p e s t, július 26.

A mult év nyarán nagy volt a kereslet olyan ház mesterekben és házfelügyelőkhöz, akik mentül nagyobb óvadékösszeggel tudtak szolgálni. Erre való felhívásokkal tele volt minden lap apróhirdetési rovata, ahova Rosenberg Róza »háztulajdonosnő« nevében annak titkára, Süzsmann-Szendrényi Simon juttatta azokat. Jelentkező persze fölös számmal akadt s mikor Rosenberg Róza felszedte mindegyikötől az 1000—2000 frtnyi kaucziót, rögtön fel is mondott a becsapott embereknek. A derék hölgyet, ki ellen vagy 30 feljelentés érkezett, elfogták. Süzsmann-Szendrényi pedig, aki már előbb is a dr. czimmel szélhámoskodott s ép ezért vett új nevet, Amerikába szökött.

Néhány hét múlva Rosenberg Rózát kibocsátották a fogságból, de mert tovább folytatta üzemeit, ismét letartóztaták s végül hat család és egy sikkasztás miatt vád alá helyezték. Az esetek száma azért olvadt így le, mert furfangos módon úgy szedte rá áldozatait, hogy mindenkor kikötötte, hogy az óvadékul felvett summát elhasználhatja, csak kamatokat kell fizetnie utána. Ezért nem sikkasztás, de család lett a dologból, ami visszavonható. És a károsok jó része, ha nagy bajjal visszakapta a pénzét, vissza is vonta a panaszát. A felügyelőket, ház mestereket olyan házakba fogadta fel Rosenberg Róza, amelyeket haszonbérbe vett, természetesen csak azért, hogy kiszemelt áldozatait megsarcolja. Legtöbbször csak előleget adott a bérházakra, aztán nem törődött többet a bérlettel, különösen akkor, ha már 3—4 kaucziós embert fogadott fel hozzá.

Rosenberg Róza ellen ma tartották meg a végtárgyalást Agoraszó Péter bíró elnöklésével; a vádhatóságot Böhm Alajos dr. kir. ügyész képviselte, a vádlottnőt Báttaszéki Lajos dr. védte. A leleplezett csalónőt a fogházból vezették bírúi elé, elegáns toleltben, a kezében, sárga kesztyűvel ült a vádlottak padjára, ahol egy börtönőr foglal helyet mellette. Betegséget szinlel s alig hallható halk hangon beszél, folyvást az ártatlanságát emlegetve. Tárgyalás alá került csalásai a következők: Sprott Antaltól, Kracsala Sámueltól, Józsa Elektől 1500—1500 frt, Frey Mártontól 2000 frt, Zeisel Antaltól 850 frt, Mojsza Trajántól 600 frt kaucziót vett fel, — Schinafszky Jánosnak pedig »albérletbe« adott négy lakást s tőle is bezsebelt 687 frtnyi óvadékot.

Az elnök kérdéseire előadja a vádlottnő, hogy Rosenberg Rózának hívják, nemes-szalóki születésű, 39 éves, izraelita, büntetlen hajadon.

— Van-e vagyona?

— Van vagy 90,000 forint.

— Bűnösnek érzi-e magát a panaszolt kauczió-csalásokban?

— Nem. Vagyonom mellett nem volt szükségem azokra a pénzekre.

— Hát?

— Ami baj történt, azt volt házkezelőmnek, Szendrényi-Süssman Simonnak köszönöm.

— Maga tette a hirdetések a lapokba?

— Szendrényi; s ő vitte el a pénzt is.

— Hisz magának adták.

— De én rábízta s azért is szökött meg aztán Amerikába.

— Látja, a maga bűnössége mellett bizo-

nyit ám, hogy egy-egy kibérelt, sőt olykor még ki sem bérelt házba 2—3 házmestert szerződ-tetett.

— Csak akkor, ha a régi elmenőben volt, vettem fel másikat.

— Mindig azon volt, hogy bérleteihez forgó tőkét szerezzen.

— Nem volt rá szükségem, hisz 90.000 frt vagyonom van.

— De hol? Maga csak mindig emlegeti a vagyonát, de nyoma nincs.

A törvényszék ezután *Kracsa* és *Sprott* károsokat hallgatja ki.

Mindegyiknek 1500 forint veszett oda és *Sprott* keserűen panasolja el, hogy mennyire tönkretette őt *Rosenberg Róza*, mert neki adván oda minden pénzét, azóta semmiféle állást kapni nem tudott.

Langer bíró (a vádlotthoz): Melyik házba fogadta fel *Kracsa* és *Sprott*ot?

— A Vasvári-félébe.

— És miért nem helyezte el őket?

— Mert Vasvárival pöröm támadt.

Báltaszéki dr.: Mikor a házat kibérelte, mennyit fizetett mindjárt Vasvárinak?

— 2000 forintot.

— Azt hallom itt, hogy önnek kevesebb háza volt, mint ahány felügyelőt felfogadott. Hány bérháza volt önnek?

— Összesen tíz volt.

Konstatálni kéri a védő az iratokból, hogy ez időtájt a hazai takarékpénztár *Rosenberg Róza*nak 50.000 frt hitelt szavazott meg, s 18.000 frtnyi folyó váltóhitele is volt.

Agorasztó elnök: Ezt majd később. Most folytatjuk a kihallgatásokat.

Józsa Elek, akinek szintén sokba került a vádlottnővel való megismerkedés, elmondja, hogy őt a Szondy-utca 18. sz. házba vették fel házmesternek. Az állást nem kapta meg, mire feljelentést tett.

— Mennyi kaucziót adott?

— 1500 frtot kellett s erre három takarékkönyvecskét adtam át.

— Mennyiről szólókat?

— 1791 forintnyit.

Böhm kir. ügyész: És ez mind odaveszett?

— Ez a kedves asszonyság azt mondta, hogy a felesleget majd elküldi postán . . . De nem küldte. Meg se mukkant. (Derűltség).

— Mi indította aztán a feljelentésre?

— Ép akkor már irták a lapok, hogy a »nagysága« milyen — svindler.

(A tárgyalás folyik).

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Lapunk t. olvasóit — kik a nyár folyamán bárhova nyaralni mennek és a lapot oda járattatni akarják — figyelmeztetjük, hogy ebbeli szándékokat illetve címüket a kiadóhivatallal tudassák. Lapunk kiadóhivatala készséggel fogja a kívánt helyre elküldeni a példányokat.

* **Schwartzkoppen ezredes elutazása.** Azon fényes katonai ünnepségek, amelyek két napon át oly moegalmas életet idéztek elő városunkban, elmúltak. A magas állású vendégek legtöbbje már tegnap elutazott. *Don Miguel* bragançai herceg még a tegnapelőtt elhagyta városunkat. Bibornok-püspökünk vendégszerető házának vendége, a hatalmas német császárnak képviselője: *Schwartzkoppen* ezredes pedig tegnap reggel utazott el. Az elindulás előtt a

püspöki palotában szívélyes búcsút vett dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok ur ő Eminenciájától, akinek meleg köszönetet mondott a ritka vendéglátásért s reményét fejezte ki, hogy közelebb még tiszteletét teheti a bibornoknál, mert igen óhajta Magyarország keleti részét: Erdélyt is meglátogatni. Ismételve elragadtatással szólott az ünnepségekről s különösen Magyarországról. A délelőtti 3/4 9 óras gyorsvonaton indult utnak. Az állomáshoz kikisérték őt a szolgálatára rendelt gróf *Breda* Viktor huszárkapitány és bibornok-püspökünk udvari papjai. Szívélyes búcsú után elrobogott a gyorsvonat a magas állású katonatiszttel. *Schwartzkoppen* ezredest *Benkeő* és *Rohonczy* tábornokok kísérték útjában. Az ezredes Budapesten egy napig időzni fog, ahol is a Nemzeti Casino-ban *Rohonczy* tábornok meghívására a tegnap esti dejeuner-en részt vett. *Benkeő* tábornok azonban nem állapodott meg Budapesten, hanem tovább utazott állomás helyére: *Krakköba*.

* **Géresi Kálmán** debreczeni tankerületi főigazgató a tegnapi napon városunkban időzött. *Náményi* Lajost kereste fel. A főigazgató ugyanis legújában a debreczeni színészet történetét írja meg és miután a debreczeni színészet történetének nagyon sok olyan fázisa van, a melyek a nagyváradai színészettel szoros összefüggésben állanak, a főigazgató éppen ezért *Náményi*hez fordult, hogy tőle, aki legalapossabb ismerője a váradai színészethez, minél részletesebb felvilágosítást nyerjen. *Náményi* készséggel tett eleget látogatója óhajának és sok becses és pontos adatot bocsátott a főigazgató rendelkezésére.

* **Kéri a vízvezeték.** Nagyvárad lakosságának egy része még nélkülözi a vízvezeték előnyeit. Ugyanis számos utca lakossága arra van utalva, hogy a távolabb lévő vízvezeték közutakból szerezze be az egészséges ivóvizet. Tűzrendészeti szempontból is fontos, hogy a vízvezeték ezen utcákra is mielőbb kiterjessze a város, mert leginkább itt vannak a tűz terjedésére különösen alkalmas lakházak. Pollák Mór és szomszédjai kis-malom utcai lakosok kérvényt nyújtottak be Nagyvárad város tanácsához, a melyben kérik, hogy a vízvezeték csőhálózatot ezen utcára is rendezzék be. A főmérnök szerint a munkálatok 1200 frtba kerülnének.

* **Drágasági pótlék a vármegyénél.** Bihar megye törvényhatósága legutóbbi közgyűlésében, tekintettel különösen az élelmiszerek árának túlmagasságára, úgy a megyei tisztviselőknél, mint a díjnokoknál drágasági pótlékot szavazott meg. A tisztviselő drágasági pótlékát már korábban jóváhagyólag tudomásul vette a belügyminiszter, míg a díjnokok drágasági pótlékára vonatkozó közgyűlési határozatot most hagyta jóvá a miniszter.

* **Esküvők.** Megint két új pár állott tegnap a Barátok templomában az oltár elé, hogy az egyház áldása között felvett oldhatlan kötelekben, a házasság szentségében egygyé válva neki induljanak egy új életnek. *D a r a b a n t* Béla mezőtelegi földbirtokos vezette oltárhoz *P e t h ő* Annát, egy kedves, szép fiatal leányt. Délelőtt 10 órakor történt az esküvő, melyen maga *Dencs* János cz. kanonok, plebános fungált, aki megáldva az új frigyét, lélekemelő beszédet mondott az ifjú házasoknak. A templomtól zsufolásig megtöltötte az elegáns hívőközönség. — Tegnap délután tartotta esküvőjét a várad-olasz róm. kath. templomban, diszes közönség jelenlétében, *Novák György* posta és táviráda segédtiszt is, özvegy *Kosztin Györgyné* bájos és kiváló műveltségű leányával *Annuskával*.

* **Nyolcz forintos buza.** A gabonapiacson nyolcz forintjával lehet venni az új buza métermázsáját, tehát arról a nagy drágaságról,

melylyel hetekkel ezelőtt még fenyegetett bennünket az időjárás, szó sem lehetne, ha a kenyéripacz és a malmok is a gabonapiacchoz alkalmazkodnának ár tekintetében. Ugylátszik azonban, hogy a liszt kereskedőkhöz, malmokhoz, kenyérráulóhoz még nem jutott el a buza olcsóságának a híre, mert a kenyér és liszt most is majdnem oly méreg drága, mint volt a 15 frtos buza idején. Vajjon nem lehetne-e valami módon a hatóságnak meggátolni az ily burkolt uzsora virágzását s oda hatni, hogy az illetők is tudomást szerezzenek a buza olcsóságáról s ne háromszoros áron adják a kenyéret és lisztet, amely első szükséglete a szegény munkásnak!?

* **Jóváhagyott zárszámadás.** A kereskedelmiügyi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a nagyváradai kereskedelmi kóroda egyesület 1897. évi zárszámadását jóváhagyta.

* **Kinevezés.** *Beöthy* László főispán betöltötte a Biharvármegyénél megüresedett három irnoki állást. Harmadosztályú irnokokká *Biró Imre*, *Pasali* Viktor és *Beöthy* Miklós napdi-jasokat nevezte ki.

* **Ravatal a tengeren.** Newyorkból írják: Az Oil-Field nevű angol gőzös kapitánya, a ki e hónap 21-ikén érkezett Wilmingtonba, azt beszéli, hogy Sable-Islandtól nem messze számos holttestet láttak a tengerben, melyek a Bourgogne áldozatai közül valók. Az angol gőzös hajósai a távolból azt hitték, hogy a csónakon menekültek vannak, de közelebb érve, látták, hogy mind halottak. A hajó nem állt meg, hanem a mint tovább ment, még több holttestet vettek észre a tenger felszínén uszkálva. Összesen 175-öt számoltak meg, többen közülük már főlösláznak indultak. *Tawyer* kapitány azt állítja, hogy néhány nő mentőövvel volt ellátva. Valószínű, hogy a mit láttak, egyike volt a Bourgogne csónakjainak. A másik csónakot a rajta levő menekültekkel tudvalevőleg a *Cromartyshire* hajó szedte föl, míg az előbbi elragadta az ár és a rajta levők elpusztultak.

* **Hamis tizforintosok.** Galiciában, mint hivatalosan jelentik, már egy esztendő óta vannak forgalomban hamis tizforintos bankjegyek. Csudálatos, hogy azóta egyetlen egy esetben ismertek rá csak a hamisítványokra, pedig a papírjuk keményebb a valódi tiz forintosokénál, a rajzuk meglehetősen primitív, a szövegük meg — különösen a magyar — »botrányosan« hibás. A magyar szöveg betűről-betűre így áll a hamisítványokon:

752401

szám.

Az osztrák magyar bank ez utalvány átvételével bécsi és budapesti főintézeteknél fiz-t leasi kivanatra az *alémutiténak osztrák, értékű*, Tiz Forintot térvényes ércpénzben.

BÉCS 1880 MÁJUS 1.

A német szöveg hasonlóan sajtó hibákkal olvasható a hamis bankókon. A rendőrségek ugyancsak kutatják azokat a bőségszarukat, amelyek ezeket a sajtóhibás bankókat ontják.

* **Életmentő lokomotívvezető.** A garam-völgyi vasut reggeli vonata a minap utban volt Garamberzenecze felé. Már elhagyta Saskó állomást, a mikor egy bevágás görbületén áthaladva egyenes irányba tért. *Márkus József* lokomotívvezető egyszerre észrevette, hogy a sín-közöt egy nő megy háttal a vonatnak. Nyomban mérsékelte a gép iramodását, vészjelentést használt, de hiába. Teljes ellengőzzel végre megállította a vonatot, de csak akkor, a mikor a gép előrése már eltakarta a nőt a lokomotívvezető szeme elől. A derék ember azt hitte, hogy az asszonyt elgázolta, de nem így történt, mert a nő leugrott a töltésről a rétre.

* **Kloch és tarsai vád alatt.** Nem üzleti czégről van szó, hanem egy bandáról, mely a gyászos hírű várnai választást csinálta. Összesen 11 ember van vád alá helyezve és sa-

játszások véletlen, hogy ezek mind hivatalnokok. Kloch ur állomás főnök, a többi tizből pedig 6 jegyző, 2 segédjegyző, egy bírósági végrehajtó és egy zsidó gazdasz. A vádat a befejezett bünvádi vizsgálat alapján a király ügyész által indítványoztatva a trencsényi kir. törvényszék tárgyalja. Ha elítéltetnek a vádlottak, úgy büntetésük 6 hónapi fogház és 100 frt pénz-büntetésre szólhat.

* **Térzene.** Ma délután 6—7-ig a 37. ezred zenekara változatos műsorral a Széchenyi-téren fog játszani.

IRODALOM.

Stella tárczái.

Lapunk olvasóinak többször volt alkalmuk Stella tárczáit élvezhetni. Minden dekadens irány nélkül valók ezek s nem mások, mint egy szelid női lélek megnyilatkozásai kellő éredekességgel mindazonáltal a cselekvényben és nem csekély ügyességgel a feldolgozásban. Jelenleg a, midőn a társadalmi hanyatlás egyik oka és előidézőjeként emlegetik az irodalmat, nem kis jelenség az irodalom terén egy ilyen munka, melyről nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy a századvegi irodalom említett romboló munkájában legtávolabbról sem vesz részt, de igen az erkölcs nemesítés, a kedély, értelem nemes szórakoztatásában s mindezekért melegen ajánljuk a közönség figyelmébe e kis munkát, melyről bővebben az alábbi felhívás tájékoztat:

Nagyérdemű közönség!

A fine de siecle nőinek reputációja érdekében szólalok fel, a midőn Önökhöz fordulok jelen kérésimmal. Van nekem u. i. egy jó barátom, ki az egész női nemet babonásnak tartja, s azt mondja, hogy »13 elbeszélés« cím alatt, a helybeli lapokban is megjelent és könyv-alakba szedett tárczáim kiadása a könyv címre és az elbeszélések száma miatt nem fog sikerülni.

Mutassa meg a n. é. közönség, miszerint említett barátomnak nincs igaza; nem mi vagyunk babonások, hanem ő és fizessen elő tőle nál tömegesebben szerény kis munkámra, melyet 2 korona ellenében kaphat meg.

Előfizetési pénzek a Szent-László nyomdába küldendők, vidéki előfizetők 30 fillér előleges bevétele mellett portómentesen kapják, gyűjtőknek 10 előfizető után egy tiszteletpéldányt küldök.

Azon reményben, hogy a n. é. közönség az én jó barátom meggyőződésére mindent el fog követni, hogy munkámból még 13 darab se maradjon meg, munkám minden példányának mielőbbi elfogyasztása reményében vagyok

Nagyváradon, 1898. július hóban és azután is

hálás hívők

Stella

(Szőke Berta).

MULATSÁG.

Anna-bál a fürdőben.

Tegnap tartották meg úgy a Püspök, mint a Félix-fürdőben az évenként megtartani szokásos Anna-bált igen nagy érdeklődés mellett. A mulatságok lefolyása a következő volt:

Püspök-fürdőben.

A mulatság 7 órakor kezdődött és annak csak a 2 órai vonat könyörtelenül pontos indulása vetett véget. A gyógyterem fényesen fel volt díszítve zöld lombokkal és kivilágítva, ugyisintén a park is. A mulatság vidám, kedélyes hangulatban folyt le, a négyest 60 pár tánczolta.

Jelen voltak:

Asszonyok: Arányi Jenőné (Budapest), Óó Árminné, Glatz Vilmosné, Freind Lajosné

Gyurkovits Kornélné, Gyuricskai Lászlóné, Krausz Dávidné, özv. Korn Emanuelné, özv. Kolb Rudolfné, Láng Józsefné, Lengyel Endréné, Lukács Gusztávné, Gyárfásné, Nagy Józsefné, Mócsy Józsefné (Debreczen), Püskösti Ferenczné (Debreczen), özv. Polgár Gyuláné, Tink Gyuláné Csaba, Hap Györgyné, Sziládki Ernőné, Sarkadi Ignáczné, Szilágyi Berta, Szedlarikné, Szukolczay Gyuláné Mező-Telegd, Tóth Jenőné, Tóth Gyuláné, Szilágyi Sándorné, Waltner Henrikné Budapest, Winkler Lajosné.

Leányok: Baur Sárika Budapest, Erenfeld Margit, Czeglédi nővérek, Guttmann nővérek, Glatz Vilma, Gara Irén, Gyuricskay Olga, Kirschner nővérek, Lengyel Elza Szatmár, Püskösti Margit Debreczen, Glatz nővérek Polgár Margit, Lőrincz Mariska, Sziládki nővérek, Simonkay Erzsike Munkács, Sarkadi Adél, Szedlarik Anna, Tóth Valéria.

Félix-fürdőben.

A közönség zsufolásig megtöltötte a fürdő gyönyörűen feldíszített gyógytermét, de a kedélyes mulatságot megzavarta a vonat indulási idejéről támadt zavar, minek következtében a 10 órai vonattal már sokan elutaztak. Mindazonáltal a bálozókat az elutazás csak számbeli csökkentette és nem hangulatban s a mulatságnak az éjjeli 2 óra vetett véget.

Táncszéki a Réten. A Nagyvárad-Rét városrész tánczkedvelő ifjúsága 1898. év aug. hó 7-én a Nagyváradon emelkedő Kossuth Lajos szobor-alap javára özv. Tóth Benedekné Nagy-Temető-utcai nyári mulató helyiségében zártkörű házas táncvigalmat rendez. Belépti díj: Személyenként 1 korona, családjegy 2 korona. Kezete este 8 órakor. A mulatságban csupán meghívottak vehetnek részt, ennél fogva a meghívók belépésnél a rendezőségnek kívánatra felmutatandók lesznek. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság következő vasárnap fog megtartatni. Ételek és italokról gondoskodva van. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirtelponny nyugtáztatnak. Rendező bizottság: Kemenczky Bertalan elnök, Szőke Károly alelnök, Honiberg Lajos háznagy, Bartha Gyula pénztárnok, Balogh István ellenőr, Gossler Béla bálvőfély és jegyző, Berczky István, Bodó József, Farkas József, Herczegh Kálmán, Jochmann József, Kardos Kálmán, Karsay László, Kisbíró Sándor, Koczó Gyula, Lapu Károly, Máthé Béla, Magyar Jenő, Mihók János, Reich Antal, Senger Nep. János, Ujvárosi Gábor, Zsizskov Rudolf rendezők.

SZINHÁZ.

A valeni nász.

Ismét egy sikerült drámai estéről számolhatunk be.

Nem annyira maga az előadott darab tette azzá az estét, mert hiszen *Valeni nász* nál rosszabb, de jobb drámákat is irtak már tehetséges kezdők. A hézagok logika, az erőszakkal megcsinált indokolatlan helyzetek és a sok lehetetlen alak, bizony ez sokkal több, semmint agyon ne ütne egy drámai művet. Ám a sok hiba, meg a sok rossz mellett van a darabnak sok jó oldala is, ezek pedig a kitűnő szinpadai technika, meg néhány remek jelenet. És ha három-négy jó színész ragad üstökön ilyen jelenetezést, ha beleadja jó játékaival a fakó dikciókba a valóságot, életet és erőt és végül ha rutinos, jó rendező igazgat a szinfalak mögött, — akkor az ilyen *Valeni nász*-féle darabok csodálatosan átteveznek a bukás zátonyai fölött és behajóknak a megcsinált siker biztos révébe.

És természetes az is, hogy az ilyen sikerért soha sem a szerző a dicsőség, hanem mindig és mindenkor a színészé. Mert hiszen jó darabban jó szerepet valamiképpen megjátszani oly közönséges valami, amihez minden

utszéi ripacs ért; de vékony szerepből sláger csinálni, egyetlen jelenettel egy felvonást megmenteni már magasabb foka és fajtája a színészkedésnek. Ez a művészet.

Meg vagyok győződve arról, hogy éppen az ilyen kukoricza-darabok azok, amelyek minden igaz tehetséget arra ösztökélnék, hogy egy itt létező halovány gyöngye alakot, hideg kreaturát addig-addig gyurjanak át jó szereppé, amíg az alakból országos híru kabinet alakítás válik, a darab meg csodálatosképpen kasszadarabbá növekedik ki.

Ilyes forma legalább az a benyomás, amelyet a tegnap esti előadás reám gyakorolt.

Mert ha a darab gyöngye is, ha az első és utolsó felvonás el is lapult, még pedig az első a bántó üresség miatt, az utolsó pedig az átkozottul gikszeret vallott gyilkossági jelenet miatt, tagadhatatlan tény, hogy annál fényesebb sikert ért a második és harmadik felvonás.

Mert a második felvonásban egymást mutták felül a szereplők azon törekvésben, hogy javát és legjavát adják művészi tudásuknak.

A kitűnően megindult felvonásban elsőnek *Fái Szeréna* (Szanda) kezdte meg a hatás fokozását *Tompával* (Jonel) való párjelenetében, mikor ennek szerelmet vall és szenvedélyesen karjaiba veti magát. Mindjárt utána jött a második fokozat. Mikor az öreg *Barbu* cigány (Szentgyörgyi) felfedi leánya előtt, hogy ennek férje az ő feleségének gyilkosa. Itt *Szentgyörgyi* remekelt.

Kíváncsian vártuk, vajjon megmarad-e a felvonás további folyamán is ez a magas nívó? Meg, megmaradt. E. Kovács Gyula (Csuku államügyész) párjelente következett most *Fái*-val. Kitűnő dolog volt ez is. Az ittas férfi fellobbanása, a tőle elcsikart gyilkos méreg, az ezért folyó vad tusakodás páratlanul széppé tették ezt a jelenetet is

És ime mi történik? Következik a felvonás zárójelenete, mikor a férj *Notara Arisztid* (Follinusz) a pezsgőbe töltött mérget teljes jóhiszeműséggel kiissza és néhány pillanat alatt halálos álomba merül. Ily kitűnő dolgot és ily remekül megjátszott jelenetet még eddig nem láttunk a társulat egyetlen tagjától sem. Ez volt csúcspontja az egész darabnak és hogy közvetlen, hatalmas és megrázó volt, az csak természetes. Hiszen a legrettenetesebb kimulás valóságos képét láttuk ott a deszkákon. És mikor a szőrnű képre legördült a függöny, óriási tapsvihar és bravó kiáltások hangzottak fel. És *Follinuszt* és *Fái*-t újra, meg újra a lámpák elé hívták.

Bizvást elhisszük, hogy egyetlen ilyen jelenet megment akármilyen rossz darabot is.

Igy vált valóságra az az ideális drámai törvény, hogy a jelenetek így következzenek egymás után: jó, jobb, mindannyinál jobb.

És, mintha a második felvonás hatalmas sikere inspirált volna a harmadikban is.

Tompa, Fái és E. Kovács újra megcsinálták az előző felvonásbeli remek fokozatot; mert egyránt kitűnő volt játékuk. Kritikán felüli volt a vers-olvasási jelenet. Hatalmas volt E. Kovács és Fái párjelenete a vallatás és valóság. De csúcsa volt ismét mindannyinak a kitűnően rendezett elfogatási végjelenet. *Miklósi* Ilonáról (Pia) csak annyi a megjegyezni való, hogy elég sikerrel állta meg helyét három kitűnő partnere mellett.

A negyedik felvonásban azonban csak kettőt láttunk olyat, amiről elismeréssel lehet megemlékezni. Ezt a kettőt pedig *Tompa* és *Fái*-t láttuk.

Az előbbi gyönyörűen elmondott védőbeszédével, valamint a lázongó parasztokhoz in-

tézett szavaival igazolta be abbéli várakozásunkat, amelyeket az előző felvonásokban kitűnő szereplésével felkeltett.

Fái pedig fényesen igazolta be ujjal, mily hatalmas és megkapó drámai hangsúlyozással tud beszélni és — meghalni. Kitűnő volt, különösen az utóbbiban.

Egyébiránt pedig ez a felvonás korántsem sikerült úgy, mint az előző kettő; és ezt a balsikert — ismételjük — javarészt a rendezésnek kell betudnunk.

Ha nem teszik kakasülőre a törvényszéket, ha nem fordítják szemközt egymással a hallgatóság székeit, ha a néptömeg egy-két taktussal később kezdi el ott künnt a zugást és főleg akkor nem hallgat el, mikor szóló védő éppen a nép zugására hívja fel a közfigyelmet, ha több hallgatóságot ültetnek az üres székekre, ha *Kassai* revolverre nem mond kétszer csütörtököt, hanem — mint minden jó házból való revolver — az első biztatásra elsül, ha a teremőrök nem veszik célba a békés néző közönséget onnan a kakasülő oszlopbarrikádjá mögül és ha a haldoklási jelenetet külön csoportképpel csinálják meg, — akkor erre a felvonásra is azt mondanók, hogy jól ment.

Igy azonban csak annyit, hogy fölöttébb emlékeztetett a tartalom nélküli — uborkalére, szóval szezonszerű volt.

Ház konga, oly üres vala. Páholypublikum szép számmal. — i.

Szinköri hírek. *Lecouvreur Adrienne* Scribe és Legouvé drámája kerül ma szerdán színre, a melyben Fái Szeréna — ki eddigi föl-lepteivel sok élvezetet szerzett a nagyváradai közönségnek — bucsuzik ez alkalommal. A művésznő a czimszerepet játsza, mely egyik legkitűnőbb alakítása. Mellette Baróti L., Laczkó A., Solti H., Váradiné, Bartos, Janovics, Pataki és Tompa játszák a főbb szerepeket.

REGÉNY-CSARNOK.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: Tátraházi R. P.

— Milyen előrelátó vagy! — gonyolódott Olga gonosz mosolylyal. Igaz, mindenki azt gondolja kezdetben, hogy feltalálta a bölcsek kővét, azután kell csak keserűséggel belátnia, hogy az csak közönséges kavics, a mit olyan féltékenyen őrzött.

— Az én bölcességkövemet Istenben való bizalomnak hívják — jegyezte meg Irén szeliden. — No de hagyjuk ezt. Én bizony nyíltan bevallom neked, hogy látogatásom célja az, hogy férjeddal néhány szót váltsak egy ügyet illetőleg, a mely Zsigát érdekli.

— Férjemmel? — Éppen itt jön.

Waldheim küzdött magával — mikor jelentették neki, hogy a Petersdorff kisasszony van itt neje — hogy üdvözölje-e egykori jegyesét. Szentimentális okai éppen nem voltak rá. Irénhez való hajlandósága már régen megszűnt, akárcsak a többi jó érzelmei a szeretettől kezdve az önszeretetig. Hogy Irén másnak lett jegyese, semmi fájdalmat nem okozott neki. Azonban e pillanatban mégis nehéz volt a kifejezést megtalálnia, a melylyel Irénnek szerencsét kívánjon. Azt nem tudta eltagadni, hogy unoka testvére jelenlétéről van tudomása, tehát eljött, bár nem igen szívesen. Jelentéktelen dolgokról kezdett beszélgetni.

Az olyan magán uralkodó, öntudatos férfiú zavara nem kerülhette ki Irén figyelmét; ő tehát szánakozva szakítá félbe a nagy fáradsággal kiperéselt szerencsekívánatokat, tüstént eladta az ügyet, a miért ide jött.

Ervint semmi sem érintette volna olyan kellemetlenül, mint éppen ez a kívánság. Mit volt mit tennie, szobájába kellett vezetnie.

Szinte félt e beszélgetéstől, félt attól, hogy gondolatait, érzelmeit elárulja. Legfőkébb félt attól, hogy, a mire e leány megvetését inkább magára fogja vonni, mint bármi mással.

A szoba, a melybe Irént vezette, szép nagy terem volt, széles ablak közökkel, a melyek mindegyike egy-egy kis kabinet volt.

Irént a legvilágosabb helyre vezette, míg ő maga a homályban maradt. Ez volt a legjobb hely, hol a leány közléseit meghallgassa. Irén tüstént a dologra tért.

— Ön biztosan ismeri a vádat, a melyet jegyesem ellen felhoztak.

Waldheim fejével igent intett.

— Azt is tudni fogja, hogy Zsigát ez ügyben a fővárosba hívták.

— Nem, ezt nem tudtam, bár előre volt látható, — felelt Waldheim lehetőleg nyugodtan.

— Így hát az is világos ön előtt, hogy miért jöttem ide? Zsiga K...ban az ön vendége volt. Ön tehát könnyen szolgáltatathatna bizonyítékokat, hogy mig önnel volt semmi kötelesség mulasztást sem követett el.

— Én a legjobb véleménynyel vagyok felőle, azonban még sem tudom, mit tehetnék érte.

— Nem? — Akkor nagyon csalódtam Önben. Azt hittem ön mindent meg fog tenni, hogy azt a férfit tisztázza, a ki az ön védelme alatt állott.

— Irén azt elfelejtette, hogy én hosszú távollét után jöttem haza, mikor Haldenschwang már egy nappal előbb várakozott reám. Hogy mit csinált akkor, azt nem tudom.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az osztrák helyzetről.

Bécs, július 26. (Saját tud. táv.) A »Wiener Abendpost« osztrák hivatalos ki-jelenti, hogy a kormány mindent megtett az ellentétek kiegyenlítésére. Ezért kellett bezárni a Rejchsrathot, mi szabadabb kezét ad a kormánynak.

A braganzai herceg Münchenben.

Bécs, július 26. (Saját tud. távirata.) Münchenből táviratozzák: Don Miguel braganzai herceg a mai nap folyamán ide érkezett, ahol egy esküvőn vesz részt.

Kósza hír.

Budapest, július 26. (Saját tud. táv.) A börzén ma az a hír terjedt el, hogy B á n f f y lemondott, de a király nem fogadta el. Hogy honnan került a hír, nem tudni, de alkalmasint a bécsi érdeklőkörök terjesztették.

Zsófia esküvője.

Budapest, július 26. (Saját tud. táv.) Münchenből távirják: Zsófia esküvője Törring Jettenbach gróffal ma délelőtt volt Luitpold regensherceg és számos fejedelmi személyiség jelenlétében.

Faure és családja utazása.

Budapest, július 26. (Saját tud. táv.) Párisból távirják: F a u r e köztársasági elnök ma reggel családjával Havre-ba utazott.

Császári rendeletek.

Bécs, július 26. (Saját tud. távirata.) A »Wiener Zeitung« közli a reichsrath 14 ülés-szakának berekesztésére vonatkozó császári kéziratot; közli továbbá a császári jóváhagyást, hogy a keleti akadémia az 1898—99. tanévtől kezdve a „cs. és kir. konzulsági Akadémia“ címet viselje és nyelvészeti tekintetben keleti és nyugati osztályokba osztassák be.

A román királyi pár Oroszországban.

Budapest, július 26. (Saját tud. távirata.) Szt.-Pétervárról sürgönyzik: A román király és trónörökös, a megállapított program szerint, július 28-án délelőtt érkeznek Peterhofba. A magas vendégek a következő napon Szt.-Pétervárra mennek, adol meglátogatják a várban levő székesegyházat, hogy II. Sándor és III. Sándor sirjaira koszorukat helyezzenek. Nagy Péter történelmi nevezetességű házikójának megtekintése után a király és a trónörökös a román követnél fognak reggelizni, délután 3 órakor lesz a téli palotában a diplomáciai testület fogadása, azután a czári palota látnivalóit tekintik meg, majd visszatérnek Péterhofba, a hol diszebed lesz. Július 30-án a király és a trónörökös megjelennek a csapat-szemlén, a mely Krasnoje Seloban fog lefolyni Miklós czár jelenlétében. Este diszelőadás lesz. Július 31-én este történik az elutazás.

A bolgár fejedelem utazása.

Konstantinápoly, július 26. (Saj tud. táv.) *Ferdinánd* fejedelem táviratára, a melyben közölte a szultánnal, hogy mily kitűnő fogadtatásban részesült Szt. Pétervárt, a szultán válaszolt, a melyben megköszönte a fejedelemnek az értesítést és hozzá tette, hogy meg volt győződve az ily fogadtatásról a kölcsönös barátságos viszonyból kifolyólag, a mely közöttük és a czár között fenn áll.

Berlin, jul. 26. (Saj. tud. táv.) A bolgár fejedelmi pár *Boris* herceggel tegnap este in-kognitóban ideérkezett és a Bristol-szállóban vett lakást.

A Reading-i választás.

Budapest, július 26. (Saját tud. távirata.) Reading-ből jelentik: Palmer radikális jelöltet 4000 szavazattal az alsóház tagjává választották. A konzervatív jelölt 3900 szavazatot kapott, a szocial-demokrata jelölt pedig 270 szavazatot kapott. Palmer Murdochnak, az elhunyt konzervatív képviselőnek a helyébe lép.

Az angol alsóház ülése.

Budapest, július 26. (Saját tud. távirata.) Londonból távirják: Az angol alsóház 104 szavazattal 19 ellenében harmadik olvasásban is elfogadta az egyetemről szóló billt.

Tűz az upesti jutafonó gyárban.

Budapest, július 26. (Saját tud. táv.) Az upesti jutafonó gyárban ma délelőtt óriási tűz ütött ki, mely elhamvasztotta az egész raktárhelyiséget. Déli 12 órakor kezdett lángot kapni a rengeteg épület, a láng bele kapott a melléképületekbe. A tűzoltók ezekre vetették magukat, hogy megmentsék. A kár negyedmillió forint.

Zola.

Budapest, július 26. (Saját tud. távirata.) Párisból sürgönyzik: Badry d'Asson kiéviselő értesítette Brisson miniszterelnököt és Sarzien igazságügyminisztert, hogy Zola menekülése ügyében interpellációt fog intézni hozzájuk. A »Matin« jelenti, hogy a becületrend tanácsa tegnap megvizsgálta Zola és Reinach ügyet, de tekintettel arra, hogy a dolog még nincsen végleg elintézve, nem hozott semmiféle határozatot.

Tűzvész.

Budapest, július 26. (Saját tud. táv.) Halifax-ból távirják: Pugwash város (Kanada) majdnem teljesen leégett. Az elhamvasztott házak között van 20 áruház, 5 templom és 5 szálloda.

Kanada új kormányzója.

Budapest, július 25. (Saját tud. távirata). Londonból távirják: Hivatalosan közlése, hogy Carl of Minto-ot Kanada főköormányzójává nevezték ki.

Földrengés.

Budapest, július 26. (Saját tud. távirata). Zára-ból sürgönyzik: Az utóbbi napokban Sinjben és Triljben naponként részint gyengébb, részint erősebb földrengéseket éreztek.

KÖZGAZDASÁG.

Aratási tudósítás.

Fegyvernek, jul. 22.

Vidékünkön az aratás bevégeződött, a mult havi jég ártott ugyan az érettebb rozs vetésnek, mindamelllett a kár nem nagy.

Az ideai természettel igen meg vagyunk elégedve, a próba-cséplés szép eredményt mutat, a mennyiben a rozs holdanként 6—7 mmázsát ad — a tiszta buza nagyszerű, a mely ugy minőségére, mint mennyiségére várakozásunkat messzire felülmuta — holdanként 8—10 m-mázsát ad.

Vidékünkön a nép boldognak érzi magát, mert a tavalyi rossz termést ez ideiben látja kárpótolva.

Gyümölcs is bőven volt, de a mult havi jégütés következtében sok lehua a fájáról.

Tengeri termésünk szép, jó termés várható. Takarmány is bőven lett. A cséplés javában folyik.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. július hó 26-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 8.50. Uj 8.—. Kétsz. buza 6.90—7.—. Rozs 6.40—6.60. Arpa 5.——5.10. Zab 5.——8.—. Tengeri: Ó 5.50. uj 5.30. Borsó 15.—. Lencse 18.—. Bab 8.30. Köleskása 12.—. Burgonya 2.40. 100 kiló lángliszt 18.50, zsemlyeliszt 17.50, fehérkenyér liszt 17.—, barnakenyér liszt 14.—, széna fuvarral 1.60, szalma 0.60 Szalona 68.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.25, tölgyfa 3.—, cserfa 3.40. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 44.—. Lámpaalaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32. Szilva pálinka —90. Szesz 1.—. 1 mm. kőso 10.70, nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 23.—, mész 1.20, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 12.80. köles 6.—, repeze 12.30, dió 28.—, mogyoró —, aszu szilva —. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 68, sertéshus 60, juh-hus 32, veres hagyma 8, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 14. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi július 26-ról: Tiszta buza körülbelül 900 hltr, kétszeres buza 250 hltr, rozs 350 hltr, árpa 300 hltr, zab 300 hltr, tengeri 150 hltr, burgonya 500 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 80 drb, félhizott 75, sovány 150, süldő 290, malacz 650, hizott marha 29, jármas ökör 360, fejős tehén 320, borju 300, bivaly 14, juh és kecske 50, ló 495.

Marha ártáblázat 1898. július 26-ról Egy pár első rendü jármas ökör 330—355, egy pár másodrendü jármas ökör 235—325, egy pár harmadrendü jármas ökör 130—230, 1 pár fejős tehén 100—200. 1 drb.vágó ökör 250 kgr. 65—86. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 10—18, 1 drb. fél éves borju 17—25, 1 drb. egy éves borju 22—36, két éves borju 36—60. 1 pár hizott sertés 56—96, 1 pár fél éves 21—25 1 pár egy éves sertés 36—52, 1 párja két. éves sertés 55—85, egy jó igás ló 65—120, drb pár ökrbőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbőr 7—10.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határídők.

Budapest, július 26	
Buza őszre	7.95
Buza tavaszra	4.22
Tengeri	5.10
Rozs őszre	6.32
Zab őszre	5.34

Ertéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, július 26.	
Salgótarjáni	627.—
Waggon-kölesön	244.—
Villamos vasut	258.—
Osztrák hitel	359.30
Magyar hitel	394.50
Allamvasut	359.07
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	253.—
Magyar jelzálog	250.—
Magyar leszámítoló	261.—
Iparbank	104.50
Budapest közuti	382.25
Kereskedelmi	1435.87

Az irányzat gyenge.

Bécs július 26.	
Osztr. hitel	358.75
Magyar hitel	395.50
Allamvasut	358.45
Birodalmi márka	58.82

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. július 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar koronajárdék	98.80
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,1/0%	119.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,1/0%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.60
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölesön	158.—
Tiszabábályozási és szegedi sorsjegyek kölesön	139.25
Osztrák járdék papírban	101.70
Osztrák járdék ezüstben	101.70
Osztrák járdék aranyban	121.50
Osztrák korona járdék	101.—
1860. Osztrák államsorsjegyek	142.—
Osztrák magyar bankrészevény	910.—
Magyar hitelbankrészevény	394.50
Osztrák hitelintézeti részevény	359.30
Páris vista	951.—
Német birodalmi márka	58.80
London viste	119.95
Párisista	47.52 1/2
20 márkás arany	11.76

SZERKESZTŐI POSTA.

Előfizető. A napi szenzációk miatt maradt ki. Ismét jönni fog pontosan.

Zs. E. Belfenyér. Egészséges eszmék, kissé helyi reflexiókkal s itt-ott az ügy iránti lelkesedésből ki pattanó tulzással. Egyelőre félre tesszük, mert tárgyánál fogva valami aktualitáshoz kell kapcsolni.

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Évadberlet 83. szám.

Kisberlet 81. szám

Páratlan.

Páratlan.

Ma szerdán, 1898. július 27-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

FÁI SZERÉNA utolsó fölléptével:

Lecouvreur Adrienne.

Dráma 5 felvonásban.

Személyek:

Lecouvreur Adrienne, a »Comédie Francaise« színház tagja	FÁI SZERÉNA
Maurice, szász gróf	Tompa K.
Bouillon, herceg	Janovics Jenő
Herczeg, neje	Laczó Aranka
Chaseuil abbé	Pataki Béla
Athenais, Dumont hercegnő	Solti Helén
Michonnet, a »Comédie Francaise« rendezője	Bartos Gy.
Marquisnő	Váradiné.
Bárónő	Baróti Irma
Jouvenot kisasszony	Miklósi Margit
Dangeville kisasszony	Szabó Ilona
Poisson, színész	Várad M.
Quinault, színész	Török K.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

A szerkesztőség titkosa:

Dr. VUCSKICS. GYULA.

Gazdaközönség figyelmébe.

Van szerencsém értesíteni a tisztelt gazdálkodó és terménykereskedő urakat, hogy a már számos év óta fennálló

zsákkölcsönző intézetemet

ismét

50,000 darab uj zsákkal gyarapítottam,

melyeket a legjutányosabb ár mellett kölcsönzők ki.

Eladásra uj **zsákokat** és **ponyvákat** mesés olcsó árban számítok.

244 4—6

Tisztelettel

Rosenfeld Márton.

Szent-László-tér (Weinberger-ház.)

Figyelmeztetés!

Van szerencsénk az elárusító- és fogyasztó n. é. közönség b. figyelmét felhívni, hogy **eredeti** töltésű **DRÉHER**-féle palaczkos sernek **csakis az tekinthető,** melynek **czimkéje** és **dugója** az itt látható **védjeggyel** van ellátva.

veujegy.

Teljes tisztelettel

BOGNÁR és SZÁNTÓ,

Dréher Antal serfőzdjének főraktára.

247 8—10

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Derecske—Sáránd.					
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Oroszáza >	5 39	11 54	9 38	Békes-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békes-Csaba >	7 —	2 33	4 50
Cséffá >	11 0	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	—	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán >	11 46	†	9 37	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.							
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.				Dobrest ind.			
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffá >	8 42	4 34	7 18	Vegy. v.				Vegy. v.			
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	6 08				7 55			
Oroszáza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	† 6 34				† 8 21			
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	6 44				8 31			
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	6 44				8 31			

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 30	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40		
V.-Velence >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	—	Ósi >	6 08	2 51	Déva-Ványa >	4 37	3 43		
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	Körös-Ladány >	5 13	4 25		
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	Szeghalom >	5 40	4 56		
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	—	Körös-szeg >	7 02	3 36	Vésztlő >	6 12	5 33		
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	Kót >	6 38	6 08		
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	† 6 19	† 4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	Iráz >	6 52	6 22		
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	Komádi >	7 10	7 04		
Dusesd >	† 7 05	† 5 12	—	Gyanta >	6 56	† 5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	Nagy-tóti >	7 22	7 19		
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	Sakál >	7 48	7 43		
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vésztlő >	9 44	5 32	Körös-szeg >	8 11	8 18		
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	† 7 55	† 6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	Gyires >	8 33	8 33		
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	† 8 07	† 6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	Uj-Palota >	8 47	8 53		
Borz >	† 8 53	† 6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	Ósi >	9 03	9 12		
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	† 7 33	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30		
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva							
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	† 8 31	—	Vegy. v.				Vegy. v.			
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45	—	6 50				5 40			
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 21	—	V.-Velence >	10 01	9 09	—	7 17				5 57			
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	—	7 44				6 20			

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid				Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		
Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20		
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	Monos-Petri >	4 46	4 56	—	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 01		
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	V.-Ábrány >	4 57	5 08	—	Bihar >	7 44	6 28	Székelyhid >	6 14	6 46		
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	Apátkeresztur >	5 13	5 26	—	Paptamási >	8 13	6 48	Nagykátá >	6 27	7 00		
Margitta érk.	11 28	9 16	—	Székelyhid érk.	5 54	6 07	—	Gyapoly >	8 29	7 03	B.-Diószeg >	6 42	7 20		

Füldő-vonatok.															
Menetdij krban állami vasuton			Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 16-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Menetdij krban közúti vasuton		
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 16-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	II. o.	III. o.	
—	—	—	—	—	11 27	—	—	6 19	—	10 23	—	—	—	—	
—	—	—	8 07	9 38	11 32	—	—	6 30	8 07	10 30	—	—	—	—	
30	15	10	7 50	9 24	11 17	12 54	4 06	6 09	7 53	10 13	—	—	—	—	
40	22	15	7 38	9 11	11 04	12 41	3 51	5 56	7 38	10 —	—	—	—	—	
40	22	15	7 35	9 08	11 —	12 38	3 48	5 52	7 35	—	—	—	—	—	
40	22	15	7 24	8 57	10 42	12 27	3 35	5 35	7 23	9 53	—	—	—	—	

Füldő-vonatok.															
Menetdij krban állami vasuton			Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	Menetdij krban közúti vasuton		
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 16-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Szept. 15-ig	II. o.	III. o.	
—	—	—	—	—	11 27	—	—	6 19	—	10 23	—	—	—	—	
—	—	—	8 07	9 38	11 32	—	—								